

Akwudosighiike nke Alumalụ: Onya Mmagbu nye Ezinaulọ

Olekaibe Chinene C. Ph.D

Federal University of Technology Owerri

chume64@gmail.com

na

Nzegbulam Chisom .A

somchima@yahoo.com

Umiedeme

Alumdi na nwunye bụ ihe dī nsø n'anya Chukwu bükwa nke o nyere mmađu dika ụzø e si amuba ụwa. Ma ka ọ dī taa, otutu mmađu enweghi ihe ha jiri ya kporo bükwa nke mere na ha anaghị akwado akwado tupu ha abanye n'ime ya. Onodụ dī etu a akwaala otutu ezinaulọ aka ojoo ma butekwa otutu nsogbu n'ebe obodo nq. Nke a bụ ihe kpaliiri mmuo ndi odee a mere ha jiri choq ka ha mata etu mmiri siri baa n'opi ugboğuru. Nchocha a choputara na akwudosighiike nke alumalụ na-ala ezinaulọ n'iyi, ụfodụ ihe ndi na-akpata onodụ a n'ime alumalụ, ụfodụ mkpuru ojoo onodụ a na-amiputa n'ime ezinaulọ nakwa ụfodụ ụzø e nwere ike isi gbochie onodụ ojoo a. Ha nyekwara ndumodụ ka ndi niile nq n'ime alumalụ kwudosie ike n'iħunanya ha hụrụ onwe ha mere ha jiri bürü di na nwunye ma gbaara ihe ọ bụla ga-ekewa ha ọsø. Nchocha a hiwere isi n'ihe ndi e wetara n'obaakwukwø ya na intaneti.

Ndubata

Alumdi na nwunye bụ mpunala ma bùrukwa ọkpütüruokpụ ụwa. Akwukwo nsø kwuru na olulụ di na nwunye malitere n'ogige nke Idem bụ ebe Chineke kechara mmađu bia hụ na ọ dighi mma naanị otu onye ino, o wee mee ka nwoke ahụ rahụ ụra dī omimi. Ngwangwa ọ rahụrụ ụra o si n'akukụ ahụ ya mri otu mkpisi ngu ya wee kee nwaanyi dutere ya dika onye inye aka na nwunye ya. (Gen 2:21). N'eziokwu alumdi na nwunye bụ onodụ mmađu abuo hụrụ onwe ha n'anya ibi dika otu mmađu.

Ma ka ụwa si dowe ihu taa a gbanweela otutu ihe. Ndị mmađu enweghiizi nsopurụ n'ebe onodụ a dī. Di na nwunye ahapula ihe a türü ha n'ahịa zürü ihe ozo lota. Akwudosighiike nke alumdi na nwunye bùzì okwu a kpụ n'onu n'otutu ezinaulọ taa. N'eziokwu akwudosighiike nke alumalụ pütara akwudosighiike nke ezinaulọ n'ihi na ọ bürü na alumalụ adighi n'otu, ezinaulọ agaghikwa akwụ chim. Ozo akwudosighiike nke alumalụ n'ezinaulọ bụ ogbaaghara, adighi n'otu, ejikotaghị onu nke onwe, enweghi ntukwasị obi, ida mba n'omume, ndị kwe na ndị ekweghi, ndorondorø na agwa ruru unyi dī iche ike nke a na-ahụta n'ime ezinaulọ na alumalụ ma bùrukwa nke larala ha n'iyi kpamkpam.

Eze (2006) dika e si deputa ya na Nwadike (2014:21) si na akwudosighiike nke ezinaulọ bụ ida mba nke ezinaulọ ma ọ bükwanụ mgbosa ma ọ bụ ida iwu na-echekwa ya. O gara n'ihi si na ọ bükwa mgbe otu onye ma ọ bụ otutu mmađu nq n'ezinaulọ nupurụ isi ma ọ bụ ijụ ime ihe ha kwesiri ime. O rütükwarra aka si na ebe ọ bụ na alumalụ enweghi ọgwugwu na ọ bürü na a gbadosighi ụkwụ ike n'ala n'ihe gbasara akwudosighi ike nke alumalụ, na ọ ga na-amuba na-agakwa n'ihi. N'ikwu ya n'eze waraawa, akwudosighiike nke alumalụ ebutele otutu nsogbu na gbagharia bükwa nke na-atala otutu isi alumalụ. Otutu ndị di na nwunye bụ ndị a türü anya n'aka na ha ga na-ebi n'udo ka ndị hụrụ onwe ha n'anya dika ha si kwe na nkwa ụbochi ejikotara ha ọnụ dika di na nwunye ahapula nkwa ha kwere onwe ha mewe ihe masirị ha. Ụdị onodụ a emeela ka otutu ezinaulọ na-amiputazi mkpuru na-akaghị aka bükwa nke mere ka agwa ojoo juputa n'obodo dī iche ihe taa. Obiadị (2001) kwadoro nke a site n'ikwu na akwudosighiike nke ezinaulọ bụ ezinaulọ nke na enweghi ike ịru oru ya dika obodo türü ya anya n'aka.

Ufodụ Ihe Ndị Na-Akpata Akwudosighiike nke Alumdi Na Nwunye

Otutu ihe bụ ihe na-ebute onodụ a bụ nke gunyere:

Igba n'ezi

Igba n'ezi bụ mmadụ imebi nkwa o kwere onye ọ hụrụ n'anya site n'inwe mmekorita n'uzo miri emi n'udị ọ bụla ya na onye ozọ. E nwere ike isi na ọ bụ mmadụ ighogbu onye ya na ya bụ otu ahụ n'alumalụ. Ndi Ngwa na-akpọ ya iko mbara. Ya bụ mmadụ enweghi njikota nke onwe n'ihe no n'okpuru ụkwụ ya. Mpaghara ala Igbo niile nwere ihe ha na-akpọ ya bụ nke gunyere ikwa iko, igba n'ama, igba arabanko, iti alika, igba n'iro, ukwu nnu, iji ụkwụ ebi ọkazi ma ọ bụ mmadụ ichisa ụkwụ n'ama.

Zare (2011:182) sị na igba n'ezi bụ akwudosighịike, enweghi ntukwasị obi na nghogbu nke onye ya na mmadụ nwere mkpebi nkwudosisiike nke ihụ onwe ha n'anya n'uzo pürü iche. O sikwa na mmadụ inwe mmekọ nke anuahụ ya na onye na-abughị di ya ma ọ bụ nwunye ya, bụ mmadụ ikwa iko ma ọ bụ iyi ọyi. Kioko (2015) kwuru na igba n'ezi bụ mmadụ ekwesighi ntukwasị obi ya na-ekweghi na Chukwu. O gakwara n'ihu sị na ihe abụo a na-esi n'otu mkpuru aputa na ha na-arukokwa oru onu etu o kwesiri. Nke a na-egosi n'onodụ a bụ ihe jokariri udele na njo n'ihu Chineke nakwa n'ihu mmadụ bükwa nke na-anaghị amiputa mkporu ọma etu ọ bụla e si tulee ya.

Neumann (2001) n'onu mmiri okwu ya sị na ọ bụ mmadụ izunahụ onye ya na ya kwekoritara nkwa ihụ onwe ha n'anya ihe ruuru ya were ya nye onye ozọ no n'ama. O gara n'ihu iguputa ihe ndị ahụ dika ego, ntukwasị obi, mbamionwe ime na inwe mmekorita nke anuahụ. N'aka nke ya Schneider (2000) kwuru na igba n'ezi na-eme ka mmadụ hapụ iche echiche etu o kwesiri n'ihı na o kwenyere na mmadụ nwere ikitere igwori ndu etu o si masi ya na-agbanyeghi na onye no ya n'akukụ na-ata ahụ. Nwaamadi a kuru nkwa n'ihu akpukpo n'ihı na ọtụtụ oge ka ndị na-akpa ụdị agwa a na-eme ka ndị a ghurụ uburụ ha na-anaghị anu ndumodụ ndị ozọ na-enye ha. Tupu ha aghoşa onwe ha, alumalụ aghasaala. Ufodụ kwa bụ ndị na-emegide wee lürüzie onye ọ bụ ya na ha lubatazie ya n'ime ezinaulo bụ nke na-ebu oghị nke ya na-agá.

Eaker (2000) bụ onye nke sị na mgbe ọ bụla akwamiiko gbasara odinamma nke mmadụ no n'alumalụ, na ezigbo ihe na-esi ndị ahụ n'ime ahụ apụ n'ihı na ndị dị etu a naghizi enwe ike inwe ihunanya miri emi ozọ ma ọ bükwanụ ezigbo ntukwasịobi n'ebi onye ọ makorọ ha na ha no. N'ikwu ya hoohaa, ọnodụ a adobielo ọtụtụ ụdo nke ji ọtụtụ alumalụ bükwa nke na-aghasaala ọtụtụ ezinaulo mee ha ngwere n'ohia, oke n'uzo na ihe e ji akọ akukọ na ikpa ihe ọchị n'ime obodo ebe ha no taa.

Nleghara anya nke Di

Igbo na-ekwu okwu sị na ụtọ mmadụ abụo n'otu onye ji ya. N'ebikötara onu dika ụmụ nwaanyị otu di na-alụ aputaghị na udo dị. O nweghi mgbe nwoke ga-ahụ ụmụ nwaanyị ya ahụ niile n'anya etu o kwesiri ma ọ bükwanụ etu nwaanyị si tọ anya n'aka di. Bledsoe (1990) dika e si deputa ya na Takyi (2012), sị na ezinaulo e nwere ọtụtụ ụmụ nwaanyị otu di na-alụ, na a na-enwe agwa dị iche ihe na-ebute ogbaaghara na obi ilommiri. O gakwara n'ihu sị na ndị nwunye no n'udị ezinaulo a na-ahụ ọnodụ ha dika ihe a na-akwa aka n'ihı nkesa ihunanya di ha na ebe ndị ozọ no. N'eziockwu, ụdị ọnodụ a na-emekwa ka nwaanyị ọ bụla no n'ime ya ghara ịdị na-enwetacha ihe ọ chorọ mgbe ọ bụla dika inwe mmeko nke ndị luru di, ikparita nkata mgbe e ji chorọ, ego na ihe ndị ozọ e ji enyere ndu aka. Nke a nwere ike ime ka ụfodụ n'ime ndị nwunye ndị a na-enwe mgbakasjahụ na anyaukwu n'ebi ibe ha no ma na-etinyekwa aka ebe ndị ozọ ha nwere ike iji gboo mkpa ndị a. Onodụ dị etu a ọtụtụ oge na-ebute akwudosighịike n'ime alumalụ maka oke ọchichọ igbo mkpa nke onwe.

Ebikötaghị onu Di na Nwunye

Di na nwunye ibi ihe ihe bụzi okwu a kpụ n'onu ka ọ dị ugbu a. Ọdachi ụwa na ihe isiike bụ nke na-ebi ọtụtụ mba aka ugbu a ọ kachasi mba ndị ka na-eto eto emeela ka ọtụtụ ndị di na ndị nwunye tinye isi n'ebi dị ihe ihe ebe a na-achọ ihe e ji enyere ndu aka. Ọnodụ a emeela ka ọtụtụ ezinaulo nōrōziede na-adaghari ka egbe bijara ibu nwa okukọ ebe ụfodụ ezinaulo no na nke ha na-ama jijiji ka ndị oyи ụwa na-atu. Kariuki (2014) sị na di na nwunye bi ihe ihe dika akwa okukọ nke nwere ike ikwuwa ma ọ buru na a kpachapughiiri ya anya ebe ezinaulo n'onwe ya no n'ihe mgbagwoju anya mgbe ọ bụla a ga-atule okwu ndị dị mkpa ma ọ bụ aro ndị e nwere ike iji mee ọkpurukpu ihe. Nke a bụ okwu ụgha na-adighị n'ihı na otu n'ime ndị bụ mgborogwu ji ezinaulo anoghị ya bükwa nke ga-enye onye nke no anoy mmeke ahụ inwe

mkpebi n'ufodụ ihe ọ kachasị ndị nke dapütara na mberede. N'aka nke ozọ, ezinaulọ bụ ihe di na nwunye gbakotara aka hiwe, nke pütara na nna nwere ọru nke ya dika nna nwe ezinaulọ ebe nne nwekwara ọru nke ya dika nne. Ọ buru na otu onye n'ime ha anoghi nso, ọru ya n'ebe ụmụaka ha mọtara n'ime ezinaulọ ahụ nọ ga-eri mperi.

N'ikwenye na nke a, Baruch na Barnet (1986) dika e si deputa ya n'Omolayo et al (2013) sị na agha dị n'etiti iru ọru bekee na ọru ezinaulọ na-eti mana arükwa ụmụ nwaanyị aka ojọ. Ọ kowakwara na nke a na-abụ ibu nye ụmụ nwaanyị ndị a ebe ha na-achọ ichikötacha ihe abụ a otu oge. N'udị nke ya kwa di na nwunye ibi iche ebe a na-achụ nta ego na-akpatakwa idola ọmụmụ azu n'otụtụ ezinaulọ ma mekwaa ụfodụ ka ha hapụ imụta kpamkpam n'ihi enwetaghị ohere ịbjakwute di ma ọ bụ nwunye oge o kwesiři. N'ezioke, o nwekwara ike ibute mgbake na akwudosighịike nke alụmalụ n'ihi enwetachaghị mmetueta nke onye chọro site n'aka di ma ọ bụ nwunye ya. N'ikwu ya na-atabaghị ire ọnọdụ a na-eso adola aka elekere azu n'ebe alụmalụ dị.

Enweghi Ụzọ Nkwurikota Okwu Bụ Igba

Igbo na-ekwu okwu sị na obi bụ akpa na onye ọ bụla nya nke ya. Ya bụ na o nweghi ka mmadụ mara ihe dị ibe ya n'obi ma ọ bughị na onye ahụ gbara obi ya ọtọ tupu onye ozọ amata ihe nọ n'ime ya. Nke a mere o ji dị mkpa na di na nwunye ekwesighị ikwe ka a na-enwe ntụpọ n'uzo igbara onwe ha obi ha ọtọ n'ihi na egwu nkita bụ onye daara ibe ya, ibe ya adaara ya. (www.marriage.com/advice/communication) sị na e nweghi ụzọ nkwurikota okwu bụ igba so n'otu ọkpurukpu ihe na-akwatu alụmalụ. Ọ sikwa na alụmalụ bụ inwe mmekorita bụ nke nkukorita okwu so na ya ma kwuo ya hoohaa na ebe nke a riri mperi na alụmalụ ahụ enweela ntụpọ. Nke a dabara n'anya ya n'ihi na e nweghi ezigbo nkukorita okwu etu o kwesiři nwere ike ime ka mmadụ chewe na onye ya na ya nọ n'alụmalụ ahụchaghị ya n'anya kpatara o ji ezoro ya ihe ndị ụfodụ. Nke a nwere ike ime ka onye dị etu a lewe anya ebe ozọ o chere na o nwere ike inwe ntukwasịobi bükwa nke nwere ike ibute akwudosighịike nke alụmalụ ahụ. (www.kathleensynderm.com) sị na ụfodụ ihe ndị a bụ ya na-ebute enweghi ezigbo ụzọ nkwurikota okwu bụ igba bụ nke gunyere ọdịche dị n'ime mmadụ, ibu iwe n'obi, enweghi efe dgz.

Inwe Mmeko Nke Alụmdi Na Nwunye Na-Erijughi Afọ

Inwe mmeko nke alụmdi na nwunye pütara nwoke idina nwunye ya ma ọ bụ itinye ihe o jiri buru nwoke n'ime ahụ nwunye ya iji nụ ụtọ nke anụahụ ha. Eweoma (2018). Ọ bụ ya bụ nnu na mmanụ na-eme ka alụmalụ dị ụtọ. Ọ bükwa ya na-akpalite mmuo iħunanya siri ike n'ime ndị lürü di na nwunye ma na-eme ka alụmalụ kwürü chim. Mgbe ọ bụla ụdị mmeko a na-adịkzaghi ozọ n'ime ndị lürü di na nwunye, alụmalụ ahụ aghoqla ihe nwürü anwụ e liri eli nke mbilite ya ga-ara ezigbo ahụ. Ozọ mgbe ọ bülakwa di ma ọ bụ nwunye na-anaghị eme ya etu onye ọ bụ ya na ya chọro ya ma ọ bükwanụ eme ya n'uzo onye nke ozọ na-anaghị enwe afọ oju na-ebute ezigbo nsogbu n'alụmalụ bükwa nke nwere ike ikposa alụmalụ kpamkpam.

Tikumah (2009) dika e si deputa ya n'Omage (2013) si enweghi mmeko nke di na nwunye na-erijughi afọ dị njo karịa amụtaghi nwa n'ihi na o nwere ike idubanye di ma ọ bụ nwunye n'ime ighogbu onye ọ bụ ya na ya site n'igba n'ezi bükwa nke nwere ike ịdọbata ilụ ọtụtụ nwaanyị. Nke a bụ eziokwu mmiri na-adighị n'ihi na inwe mmeko nke ndị lürü di bụ ya bụ isi alụmalụ nakwa ebe ụtọ alụmalụ dị. N'ikwu ya na-atughị ujọ di ma ọ bụ nwunye ndị na-anaghị enwe ike ịgwali onwe ha nke bụ eziokwu banyere erijughi afọ nke inwe mmeko ha na-enwekarị mgbakasịahụ na iwe n'ime ha mana ebufekwa ya na ndị ozọ gbara ha gburugburu. N'iga n'ihi n'okwu a, Leamon (2017) sị na enweghi mmeko nke ndina n'ime alụmalụ bụ ụzọ pürü iche e ji egbu alụmalụ kpamkpam. Ọ gakwara n'ihu sị na ọ na-ebido ntakirị ntakirị tupu ya bụ ọkụ ekwo egbe. N'ikwu ya n'eze waraawa na ọ buru na nke a mee na akwudosighịike nke alụmalụ na ụdị ya ọ bụla ga-ewere ọnọdụ.

Ọke Añumauñu

Otụtụ alụmalụ taa bụ nke ndị nọ ya n'ime na-enweghi ugwu na nsopuru ny. O nweghi ihe e jiri ya kporo ma otu. Ha hụrụ ya dika ihe onye toruo o soro ibe ya mee ihe e toruru ime. Ndị dị otu a bụ ndị na-eme ihe masiri ha oge ọ bụla na-agbanyeghi ma ihe ha na-eme ọ na-emetueta ezinaulọ na alụmalụ ha n'uzo

na-adighị mma. Ufodụ ndị di na nwunye bụ ndị kama ọ dörö n'ala ka ọ dörö n'afọ. Mana ọnodu a ka njø n'ebe ndị nke nwoke no. Ndị nwoke dị etu a anaghị ejị ike eleru anya n'ezinaulọ ha n'ihi na ụkwụ tọro ha n'ama oge niile ebe ha na-ahazi onwe ha. Ndị díkwa etu a na-ebutere ezianulọ ha ihe ihere site na mkpagheri agwa nke na-esi n'okọ iku na-akọ onye nwanne ya bụ onye iberibe bụ nke mere n'otụtụ mmadụ anaghi enwe ike ịnagide ọnodu a n'alụmalụ ha. Otụtụ oge ọ na-ebute nwoke ikụ nwunye ya ihe n'ihi anya mmanyà bükwa nke na-ebutela ufodụ ndị nwoke ikugbu nwunye ha n'aka.

Brandan n'akwukwo ya ọ kporo "All abuse hurts" n'asusu bekee díka e si gosiputa ya na (<https://maragemissions.com>) kwuru na mmegide na ikpachi mmadụ n'alụmalụ abughị sqosq ịkụ ya ihe a na-ahụ anya díka ịma ya ura, ita arụ, igba ụkwụ, ịkụ okpo, ipụ aka n'isi, iji ihe akụ dgz kama na e nwere agwa ndị ọzo e nwere ike ịdị na-akpaso onye ahụ díkwa ka ịkụ onye ahụ ihe díka iji oke iwe agwa ya okwu, itiri ya mkpu, ikwachide ya ụzo n'ike, imenye ya ụyo dgz. Nwaamadị a ekwuola ya na-atughị egwu ọ bụla na ọ bughị naanị ịkụ ihe na-egbu mmadụ na e nwere agwa ndị ka njø na-egbu mmadụ kara ịkụ ihe.

Mirza (www.wiseoldsayings.com) kwenyere na nke a wee sị na ọ bughị mmerụ ahụ nke anụ ahụ bụ ihe na-ewutenụ kama na ọ bụ mmerụ ahụ nke obi na ọnya dị n'ime ya. Nke a pütara na ọ bụ n'ime obi ka ihe ndị a na-aka ewute bükwa nke obi na-echeta wee kpebie ụzo ọ ga-esi zoq ndụ ya na inyere onwe ya aka bükwa nke nwere ike ibute akwudosighịike nke alụmalụ.

Akwudosighịike Nke Alụmalụ Díka Onya Mmagbu Nye Ezinaulọ

Akwudosighịike nke alụmalụ bụ ọrịa ojoo nke na-akụ ezinaulọ gwoo gwoo na-emeghiri ya ebere. Ọ na-amịpụta otụtụ ajo mkpuru dị iche ike nke anaghị ekwe ịmanye aka ma hapụ ezinaulọ nke a metutara n'ọnodu ihe iyị egwu nye obodo ha no n'ime ya. Ọnodu dị etu a emeela ka otụtụ ezinaulọ bürü aka a kworɔ tiere ọkụko aki. Mkpuru ojoo ọnodu a na-amịpụta n'ezinaulọ gunyere:

Ọ na-akpọla agamniihu azụ

Ebe ọ bụla udo na-adighị agamniihu na-agba ọnyupaa. Akwudosighịike nke alụmalụ bụ ajoo mkpuru nke na-eme ka udo kụo afọ n'ala n'ime ezinaulọ ma mee ka agamniihu bürü akukojifo n'ihi na ebe onye ọ bụla na-eme uche ya olee etu e si abiakota ọnu itupụta alo ga-abara ezinaulọ uru ka ọ fozie ibute agamniihu.

Nleghara anya n'orụ díjjị onye

N'eziokwu nke a bụ mmiri dörö n'eju dörö nwa nkita. Olu ezinaulọ abughị ihe onye na-abughị otu onye n'ime ezinaulọ ahụ ga-esi n'ama bata bịa rụo. Orụ nna díjjị ya. O bürü na onye nna no n'ezinaulọ arughị orụ ya, onye nna ọzo agaghị esi n'ama ọzo bata bịa rụo ya. Nke a pütara na a ga-enwe iri mpe n'ebe orụ ahụ no n'ezinaulọ. Etu a ka ọ díkwa n'orụ onye nne nakwa nke ụmụaka. Mana ka ọ dí taa n'otụtụ ezinaulọ, akwudosighịike nke alụmalụ emeela ka otụtụ mmadụ leghara ọru ezinaulọ ha anya bükwa nke na-amịpụta otụtụ nsogbu nye ezinaulọ nke a gbasara. Ọnodu a ka njø n'ebe ụmụaka no n'ime ezinaulọ. Igbo sị na ebe ehi abụ na-alụ ọgu na ọ bụ ahijịa no ebe ahụ na-ata ahuhụ ya. Ya bụ na ebe ọ bụla e nwere alụmalụ na-akwughị chịm, ọ bụ ụmụ no n'ime ezinaulọ ahụ na-aka ata ahuhụ ya n'ihi elekotaghị ha anya zuru oke. Ọ bụ ụdị ọnodu a butere otụtụ n'ime ha itinye isi n'ime mpụ na arụrụala dị iche ihe ebe ufodụ na-abanye otu ojoo ma kpawa agwa ndị ahụ na-ebute nkoramqonu na ihe iyị egwu nye obodo. Amadi na Amadi (2014) sị na o na-abukarị ụdị ndị a, a zürü n'ụdị ezinaulọ ndị a na-etopụtakarị ụdị mmadụ na-enweghị isi n'ime obodo. N'atabighị ire ọ bụla, ọ bụ ya kpatara obodo anyị ha dị iche ihe jii jupụta n'efulefu mmadụ. Otụtụ bụ ndị na-ejiri ọgwuike mere nri ụtụtụ, ehihe na abalị ebe ndị nke ụmụagboghị no na-efegharị n'elụ ụmụnwoke. Ọ bükwa otu ndị a bükwa ndị ga-alụ di na nwunye na ọdiniihu. Oleesi etu alụmalụ ga-esi na-amịpụta mkpuru ọma ebe mmadụ anaghị enye ihe na o nweghi?

Ọ na-ebute ndonye ukwu nke ụmụ

Mgbe ọ bụla akwudosighịike weere ọnodu n'ime ezinaulọ, enweghi udo na-ese n'elụ aka ngwangwa bükwa nke na-enye ụmụaka ohere inwe ndonye ukwu nye nne ma ọ bụ nna n'ihe niile. Ọnodu a na-eme ka ikpa oke kawanye njø n'ime ezinaulọ bükwa nke ntisa na-esochi azụ ma ọ bürü na a kpachapughị anya.

Enweghi ntukwasịobi nke ndị nọ n'alumalụ

Akwudosighiike nke alumalụ na-eme ka enweghi ntukwasịobi püta ihe n'ime alumalụ ahụ. Ọnọdụ a na-ebu ajo ikuku nke anaghị ekwe ka ihe ọ bụla gaa agaa n'ime alumalụ nke a gbasara.

Ọ na-ebutere ezinaulọ ihe ihere

N'ihi otụtu agwa ojọ na-esi n'ime akwudosighiike nke alumalụ apụta na-ebutere ezinaulọ ihe ihere na ihe nkoramoren. Otụtu oge ọ na-ebute ọnwụ nke ugwu ezinaulọ ahụ ma mekwaa ka iga di ụmụ agbogho nọ n'ime ezinaulọ ahụ bürü ibu arụ ebe ọ bụ na Igbo na-ajụ ese tupu alu nwaanyị.

Onwụ Mgberede

Onwụ mgberede bụ mmadụ ịnwụ n'oge ya erughị eru ma ọ bụ mmadụ ịnwụ mgbabu ọnwụ. Ụfodụ na-akpọ ya aka iru dike ala n'oge ma ọ bükwanụ mmadụ ihapụ ụwa n'ike. Nke ọ bụla a kporo ya, ọnwụ bụ onwụ. Onwụ mgberede buzi anya bia lere n'ime otụtu alumalụ n'ihi akwudosighiike nke alumalụ. Onye nọ n'ọnọdụ araghị ume, ezughịike, ogbaaghara oge niile, obiojọ, ihe adighị ka e si chọq, ọgụ na mgba, oke n'ohịa, ngwere n'uzo, olee etu onye ahụ ga-esi aka nka. Otụtu oge ihe na-esochi ya bụ ọbara mgbalielu bükwa ihe na-eme ka otụtu n'ime ha laa n'ike. Ozo kwa; oke nfegharị n'ihi enwetachaghị oke ruuru onye ma ọ bụ nlefuru anya site n'aka di ma ọ bụ nwunye emeela ka otụtu ndị lụrụ di na nwunye buru ọri a obirinaajaocha bükwa nke na-akpola otụtu n'ime ha ala mmuo ebe ndị ụfodụ na-ewere mma, aka ma ọ bụ ihe mmerụ ahụ ọzọ tigbu onye ha na ha nọ n'alumalụ n'ihi akwudosighi ike nke alumalụ.

Ufodụ Uzọ e Nwere ike Isi Gbochie Akwudosighiike nke alumalụ

Di na nwunye ga-agba mbọ jidesie iħħunaanya izizi ahụ ha hụrụ onwe ha mere ha jiri bürü di na nwunye aka ike.

Ha agaghị na-ajurikoritara onwe ha inwe mmekọ nke alumdi na nwunye mgbe ọ bụla otu onye n'ime ha chorọ ya.

Ha ga-agba mbọ īħu na e nweghi onye n'ime ha nwere onye ndumodụ n'ezi.

Di na nwunye ga-ejikota aka n'oru īħu na alumalụ ha gbara ezigbo mgborogwu.

Di na nwunye ga-ewepụ aka n'idi na-eburu obere nsogbu ọ bụla daputarantu na-ebugara ndị mürü ha.

Ndị nne na nna kwesirị igbazi ma kuziekwara ụmụ ha ndị ruola ogo īlu di na nwunye ihe ndị ha kwesirị īma banyere alumalụ tupu ha abanye n'ime ya.

Ihe Ndị Nchocha a Chọpụtara

Na Akwudosighiike nke alumdi na nwunye na-ala ezinaulọ n'iyi.

Ụfodụ ihe ndị na-akpata ọnọdụ a n'ime alumalụ

Ụfodụ mkpuru ojọ ọnọdụ a na-amipuṭa n'ime ezinaulọ

Ụfodụ uzọ e nwere ike isi gbochie ọnọdụ ojọ a.

Ndumodụ

Alumdi na nwunye bụ ihe dị nsọ ma bürükwa ihe mmadụ na mmuo nabatara mere na omenaala niile nọ n'elu ụwa taa kwenyere na ya. Maka na ọ dị nsọ mere e ji ekwu okwu sị na ihe Chukwu kekötara ọnụ, mmadụ ekesakwala ya. Ya bụ na ọ bürü na ndị ahụ e kekötara ọnụ ekesaghị onwe ha o nweghi onye pürü ikesa ha.

Nke a putara na ndị niile nọ n'ime alumalụ kwesirị ikwudosi ike n'īħħunanya ha hụrụ onwe ha mere ha jiri bürü di na nwunye ma gbaara ihe ọ bụla ga-ekewa ha ọsọ. Ọ bürü na e mee nke a, alumalụ ga-abụ alaeze nọ n'ime ụwa a.

Nchikota

Nchocha a ataala ükwa jaa eze n'isiokwu a akpụ n'ọnụ n'ime edemede a. O mekwara ka o dooanya na ụfodụ ihe ndị na-ebe akwudosighị ike nke alụmalụ, ụdị mkpuru ojoo ọnodụ a na-amịputa n'ime ezinaulo nakwa ụfodụ ihe a ga-eme ka nwaugo biri. N'eziokwu nchocha a bụ ihe mmepe anya nye ndị ọzọ ga-achọ ibagide ụdị nchocha a n'odinjihu.

Edensibia

Aisha, M. (www.wiseoldsayings.com)

Amadi, U.P.N. & Amadi, F.N.C. (2014). Marital Crisis in the Nigerian Society: Causes, Consequences and Management Strategies. Mediterranean journal of Social Sciences. Rome-Italy Vol 5 no 26.

Baibu Nso Nhazi Katolik (1999). Onitcha: Africana feb publishers.

Eaker, W. (2000). *How to heal after Infidelity*. New York: Milton press

Eweoma, N.B. (2018). Nsogbu na-aputa na nkwayne n'olulụ di na nwunye: Nziputa si n'akwukwọ agumagu Igbo ụfodụ. Nchocha semina e mere dika otu n'ime ihe a choror maka inweta Ph.D Igbo.

Kariuki, J.W. (2014). The impact of long distance marriage on the family: A study of families with spouses abroad in Kiambu Country: Unpublished M.Ed thesis, University of Nairobi.

Kioko, R.K. (2015). Determinants of Infidelity among married Couples in Nwingi Central Constituency, Kitui Country, Kenya. Unpublished M.Ed thesis Kenyatta University Kenya.

Leamon (2017). 3 reasons that a sealess marriage causes divorce (<https://divorceandyour>)

Mbososo, D. (1994). The extent and rate of divorce in Plateau State Nigeria 1980 to 1988. Journal of divorce & remarriage, (21) 3-4, 147-170, doi:10.1300/j087vz/ m0308. Accessed 14/4/2018

Neumann, G. (2001). *Eleven rules to make your infidelity proof*. London: Random house.

Nwadike, A.N. (2014). Extra marital behaviour and family Instability among married people in Owerri education zone, Imo State. Unpublished M.Ed thesis, University of Nigeria Nsukka.

Obiadi, L. (2001). *Marital Instability and its relation to educational income and occupation*. New York: Macmillan.

Ogbalu, F.C. (1979). *Omenaala Igbo*. Onitsha: University publishers.

Omage, M. (2013). Critical issues in marriage failure in Benin City, Nigeria: Signaling the way forward. European scientific journal Vol 9 no 5 324-337.

Omolayo, B.O., Falegan, T. Ajila, C.K. (2013). Influence of job demand and employment status on Marital Conflict and Marital Satisfaction among women in Ekiti State. Journal of Psychology and behavioural science, Vol1 No 1.

Scheider, (2000). Integrating Vocational and general Educational Germs: UNESCO Institute.

Takyi, B.K. (2001). Marital Instability in an African Society: Exploring the factors that influence divorce process in Ghana. <http://www.trandfouline.com/loi/usto20>. Accessed 10/5/2018.

Ubesie, T. (1987). *Odinaala Igbo*. Ibadan: Oxford University press.

Zare, B. (2011). Review of studies on infidelity. 3rd international conference on advanced management science. IPEDR vol 19. P. 182-196.

www.marriage.com/advice/communication. Accessed 17/9/2018.

www.kathleensynderm.com. Accessed 17/9/2018

<https://marriagemission.com>. Accessed 17/9/2018